

**ONDERZOEK KOSTENDEKKENDHEID LEGES
2017**

Inhoud

Inleiding	3
1. Belang vaststellen kostendekkendheid	4
1.1 Kostprijsberekening methode	5
1.2 Kruissubsidiëring	6
1.3 Uitvoering onderzoek.....	6
1.4 Toerekenbare kosten.....	6
1.5 Niet-toerekenbare kosten	7
2. Berekening kostendekkendheid	8
Titel 1 algemene dienstverlening	8
Titel 2 dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning	10
Titel 3 Dienstverlening vallend onder Europese Dienstenrichtlijn	11
Conclusie	12

Inleiding

Voor u ligt een rapportage over de kostendekkendheid van leges van gemeente Schagen. In deze rapportage vindt u de nadere uitwerking van het onderzoek naar de kostendekkendheid van leges.

Jaarlijks ontvangt u bij de vaststelling van de tarieven deze rapportage waarmee inzicht wordt gegeven in de mate van de kostendekkendheid van de leges.

In samenwerking met diverse gemeenten wordt de komende jaren meer onderzoek verricht naar de kostendekkendheid van de leges. We doen dit met als doel een hogere kwaliteit van de legesproducten (snellere dienstverlening), meer transparantie en tegen lagere kosten.

Het doel van het onderzoek was:

- te controleren of de legesverordening aan de wettelijke eisen van maximaal 100% kostendekkendheid voldoet
- aanbevelingen te geven betreffende de bedrijfsvoering in het kader van de legesverordening.
- Inzicht te krijgen in de tijdbesteding van de diverse processen.
- Inzicht te krijgen in verschillen met andere gemeenten.

In dit rapport wordt ingegaan op de kostendekkendheid van de leges van uw gemeente. De aanbevelingen betreffende de bedrijfsvoering zijn bij de samenstelling van de legesverordening zijn met de betreffende vak afdelingen besproken en waar mogelijk direct doorgevoerd.

1. Belang vaststellen kostendekkendheid

De toenemende vraag naar politieke en publieke verantwoording van tarieven is een belangrijke reden om over te gaan tot een beter systeem van kostprijsberekening. Dit betekent dat het tarief dat voor een product wordt gerekend op een inzichtelijke manier samengesteld moet worden uit de kosten en baten zoals opgenomen in de primitieve begroting en daarnaast uit de beleidsinhoudelijke keuzes die gemaakt worden. Kortom: het maakt de afwegingen over de hoogte van tarieven inzichtelijk en het maakt daarmee het besluitvormingsproces helder. Niet alleen voor de gemeente zelf maar ook voor de burger.

Pas wanneer gemeenten duidelijk maken hoe tarieven tot stand gekomen zijn, is een tariefvergelijking van diverse gemeente mogelijk. Als niet duidelijk is hoe een tarief tot stand gekomen is en hoeveel van de toe te rekenen kosten betaald worden uit de algemene middelen levert de onderlinge vergelijking van tarieven niet het gewenste inzicht op.

Zolang de maximale kostendekkendheid van 100% niet bereikt is, is er ruimte voor verhoging van tarieven. Daarbij mogen de in de tarieventabel voorkomende wettelijk voorgeschreven tarieven niet verhoogd worden. Bij een keuze voor het verhogen van de tarieven is het niet noodzakelijk om alle tarieven te verhogen. Ook is het niet noodzakelijk om tarieven met hetzelfde percentage te verhogen. Zolang de maximale kostendekkendheid van het geheel niet overschreden wordt, kan per tarief besloten worden of en met hoeveel procent het tarief verhoogd wordt.

Omdat de toe te rekenen kosten grotendeels gebaseerd zijn op jurisprudentie is een exact 100% kostendekkende legesverordening risicovol. Wanneer nieuwe jurisprudentie tot een wijziging in de toe te rekenen kosten leidt, kan de kostendekkendheid overschreden worden. Door iets onder het toegestane maximum te blijven wordt dit risico opgevangen.

1.1 Kostprijsberekening methode

Om de kostprijs van de diverse producten (zoals paspoorten, bouwvergunningen etc..) te kunnen berekening worden bij de Nederlandse gemeenten veelal de onderstaande twee rekenmethode gebruikt:

- Kostenplaatsmethode
- Activity Based Costing method (ABC methode)

Deze methoden worden ook beschreven in de handleiding kostentoerekening 2014 van de VNG.

Voor dit onderzoek is gekozen voor de ABC methode omdat in onze ogen dit de beste en meest transparante methode is. Bij deze methode worden alle handelingen om te komen tot een prestatie onderzocht en vervolgens vermenigvuldigd met een uur prijs van een behandelend ambtenaar. Hieronder een voorbeeld:

Tarief voor het in behandeling nemen van een graafmelding		(klein werk < 25 m1 tracé)		
Handeling:	Uur	Uurtarief	Totaal:	
Beoordelen van de (digitale) melding (volledigheid + technische haalbaarheid)	0,17	€ 92,00	€ 15,64	
Inboeken en afhandelen van de aanvraag in MOOR	0,08	€ 92,00	€ 7,36	
Goedkeuren melding en toestemming (digitaal) versturen	0,08	€ 92,00	€ 7,67	
(Digitaal) opmaken en versturen factuur (clustering meerdere meldingen)	0,10	€ 92,00	€ 9,20	
Bijdrage digitaal registratiesysteem (afschrijving + jaarlijks tarief)			€ 30,60	
Totaal:	0,43	Totaal:	€ 70,46	

Zodoende worden van alle producten inzichtelijk gemaakt wat de gemiddelde tijdsbelasting is en hoeveel producten er verkocht worden. De komende jaren kan deze informatie regionaal gebruikt worden om processen met elkaar te vergelijken en om te komen tot verbetering ervan.

Voor de kostenplaatsmethode is niet gekozen, omdat bij deze methode wordt gewerkt met "totaal" toe te rekenen afdelingsuren, welke globaler van opzet is en lastig te verdedigen is bij een eventueel bezwaar en beroepsprocedure.

1.2 Kruissubsidiëring

Wanneer er sprake is van veel verschillende tarieven in een verordening zoals bij leges, hoeft de maximale kostendekkendheid niet per tarief te gelden. Zolang het maximum van 100% voor het geheel niet overschreven wordt kan dit per tarief wel gelden. Door kruissubsidiëring is het mogelijk om de 'winst' van bepaalde producten te gebruiken om het 'verlies' op andere producten te dekken.

1.3 Uitvoering onderzoek

De primitieve begroting is de basis voor de berekening van het onderzoek kostendekkendheid leges. Ook is gebruik gemaakt is van de "Handreiking kostentoerekening leges en tarieven" (opgesteld in opdracht van het ministerie van Binnenlandse zaken) en van het kostenmodel van de VNG. Er is geen wettelijk voorgeschreven lijst van toe te rekenen kosten en baten. Er zijn uitsluitend richtlijnen, waarvan een groot deel voortvloeit uit jurisprudentie.

1.4 Toerekenbare kosten

Tot geraamde kosten mogen alleen kosten worden gerekend die direct met de dienstverlening samenhangen.

Tot de toe te rekenen kosten behoort onder andere:

- Directe loonkosten
- Overheadkosten*
- Directe materiaalkosten
- Perceptiekosten (kosten heffen en invorderen)
- Kosten oninbaarheid
- Kosten kwijtschelding
- BTW kosten
- Voorlichtingskosten, voor zover niet samenhangend met beleidsvoorbereiding en beleidsvaststelling.
- Kosten met betrekking tot handhaving, toezicht en controle mits het hier de eerste controle op het nakomen van vergunningsverlening betreft of specifiek samenhangt met de verleende dienst zoals de milieucontrole bij afvalstoffenheffing

* Definitie overheadkosten volgens de “Handreiking kostentoerekening leges en tarieven”:

Overheadkosten zijn de kosten die verhaald mogen worden welke weliswaar niet rechtstreeks samenhangen met de verleende dienst, maar wel in enig verband hiermee staan.

1.5 Niet-toerekenbare kosten

De kosten die niet direct met de dienstverlening samenhangen mogen niet doorberekend worden. Het gaat hierbij om onder meer:

- Kosten voor beleidsvoorbereiding
- Kosten met betrekking tot handhaving, toezicht en controle, tenzij het om de bij toerekenbare kosten genoemde uitzonderingen gaat
- Kosten van inspraak- en bezwaarprocedures, met uitzondering hetgeen bij toerekenbare kosten genoemd wordt

2. Berekening kostendekkendheid

Titel 1 algemene dienstverlening

Titel 1 Algemene dienstverlening			Directe kstn	Loonkosten	Overhead	Baten	Kostendekking
hoofdstuk	1	Burgelijke stand	€ 16.065	€ 16.242	€ 16.738	€ 44.354	90,44%
hoofdstuk	2	Reisdocumenten	€ 323.818	€ 150.499	€ 155.096	€ 596.696	94,80%
hoofdstuk	3	Rijbewijzen	€ 58.530	€ 92.863	€ 95.699	€ 234.421	94,87%
hoofdstuk	4	Verstrekkings uit de basisregistratie personen	€ 0	€ 12.135	€ 12.510	€ 15.563	63,15%
hoofdstuk	5	Verstrekkings uit het Kiezersregister	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk	6	Verstrekkings op grond van Wet bescherming persoonsgegevens n.v.t	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk	7	Bestuursstukken n.v.t.	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk	8	Vastgoedinformatie	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk	9	Overige publiekszaken	€ 49.929	€ 9.782	€ 10.082	€ 62.777	89,95%
hoofdstuk	10	Gemeentearchief	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk	11	Huisvestingswet n.v.t.	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk	12	Leegstandswet	€ 0	€ 776	€ 800	€ 1.566	99,37%
hoofdstuk	13	Gemeentegarantie n.v.t.	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk	14	Marktstandplaatsen (voor weekmarkten e.d.) grondgebied oud Schagen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk	15	Winkeltijdenwet	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk	16	Kansspelen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk	17	Telecommunicatie	€ 17.500	€ 9.912	€ 10.218	€ 30.275	80,45%
hoofdstuk	18	Verkeer en vervoer	€ 3.045	€ 1.828	€ 1.885	€ 2.597	38,43%
hoofdstuk	19	Diversen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
Kostendekking Titel 1			€ 468.887	€ 294.037	€ 303.028	€ 988.249	92,71%

Lasten

De lasten zoals in de begroting zijn opgenomen zijn niet altijd voor 100% toerekenbaar. Een deel van de kosten kan niet direct in verband gebracht worden met de uitgevoerde dienst. Dit zijn bijvoorbeeld de kosten van handhaving of bezwaar en beroep betreffende de vergunning.

De volgende lasten zijn in de berekening meegenomen, waarbij uitgegaan is van het toerekenbare deel:

1. Apparaatskosten (bestaat uit directe loonkosten verhoogd met percentage overheadkosten);
2. Kosten voor Bijzonder ambtenaren van de burgelijke stand (trouwen);
3. Trouwboekjes;
4. Afdrachten aan het rijk;

5. Kosten van druk- en bindwerk;
6. Aankoopkosten van gehandicapten parkeerkaarten en medische indicatie.

Toelichting:

Bij titel 1 is weinig ruimte om de tarieven te verhogen omdat de opbrengsten voornamelijk veroorzaakt worden door paspoorten en rijbewijzen. Deze tarieven zijn momenteel gelijk aan de maximaal toegestane hoogte.

Titel 2 dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning

Titel 2 Fysieke leefomgeving / omgevingsvergunning			Directe kstn	Loonkosten	Overhead	Baten	Kostendekking
hoofdstuk	1	Begripsomschrijvingen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk	2	Vooroverleg/beoordeling conceptaanvraag	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk	3	Omgevingsvergunning	€ 0	€ 541.143	€ 426.618	€ 956.336	98,82%
hoofdstuk	4	Vermindering	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk	5	Teruggaaf	€ 0	€ 0	€ 0	€ 533	0,00%
hoofdstuk	6	Intrekking omgevingsvergunning	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk	7	Wijziging omgevingsvergunning als gevolg van wijziging project	€ 0	€ 193	€ 152	€ 267	77,39%
hoofdstuk	8	Bestemmingswijzigingen zonder activiteiten	€ 0	€ 22.342	€ 17.614	€ 39.895	99,85%
hoofdstuk	9	Gedoogbeschikking tijdelijke huisvesting arbeidsmigranten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk	10	In deze titel niet benoemde beschikking	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
Kostendekking Titel 2			€ 0	€ 563.678	€ 444.384	€ 997.031	98,91%

Lasten

De lasten zoals in de begroting zijn opgenomen zijn niet altijd voor 100% toerekenbaar. Een deel van de kosten kan niet direct in verband gebracht worden met de uitgevoerde dienst. Dit zijn bijvoorbeeld de kosten van handhaving of bezwaar en beroep.

De volgende lasten zijn in de berekening meegenomen, waarbij uitgegaan is van het toerekenbare deel:

1. Apparaatskosten (bestaat uit directe loonkosten verhoogd met percentage overheadkosten);
2. Kosten welstandscommissie;
3. Publicatie in de staatscourant.

Toelichting

De kostendekking van titel 2 is net onder de 100% kostendekkendheid en hoewel er getoetst wordt op de gehele verordening wordt u geadviseerd om onder deze grens te blijven. Het is namelijk goed mogelijk dat de jurisprudentie wijzigt m.b.t. kruissubsidiering met als gevolg een toename van bezwaar en beroepsprocedures. De komende jaren wordt er onderzoek gedaan om te komen tot een snellere dienstverlening met als gevolg een lagere kostenpost wat een drukkend effect heeft op de kostendekkendheid.

Titel 3 Dienstverlening vallend onder Europese Dienstenrichtlijn

Titel 3 Europese dienstenrichtlijn			Directe kstn	Loonkosten	Overhead	Baten	Kostendekking
hoofdstuk	1	Horeca	€ 0	€ 5.930	€ 5.444	€ 8.073	70,98%
hoofdstuk	2	Organiseren evenementen of markten en overige APV vergunningen	€ 0	€ 17.583	€ 16.142	€ 25.787	76,46%
hoofdstuk	3	Prostitutiebedrijven	€ 0	€ 41	€ 38	€ 61	77,22%
hoofdstuk	4	Splitsingsvergunning woonruimte n.v.t.	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk	5	Leefmilieuverordening n.v.t	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk	6	Brandbeveiligingsverordening	€ 0	€ 1.037	€ 952	€ 1.535	77,17%
hoofdstuk	7	In deze titel niet benoemde vergunning, ontheffing of andere beschikking	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
Kostendekking Titel 3			€ 0	€ 24.591	€ 22.576	€ 35.456	75,17%

Lasten

De lasten zoals in de begroting zijn opgenomen zijn niet altijd voor 100% toerekenbaar. Een deel van de kosten kan niet direct in verband gebracht worden met de uitgevoerde dienst. Dit zijn bijvoorbeeld de kosten van handhaving of bezwaar en beroep.

De volgende lasten zijn in de berekening meegenomen, waarbij uitgegaan is van het toerekenbare deel (zie verder in de bijlage).

1. Apparaatskosten (bestaat uit directe loonkosten verhoogd met percentage overheadkosten)

Toelichting

Titel 3 is een klein onderdeel van de legesverordening wat voor een grootdeel bestaat uit evenementenvergunningen. Vanwege de maatschappelijke betekenis ervan is dit bij veel gemeente niet kostendekkend.

Conclusie

Recapitulatie Titel 1, 2 en 3	Directe kstn	Loonkosten	Overhead	Baten	Kostendekking
Totaal opbrengsten	€ 468.887	€ 294.037	€ 303.028	€ 988.249	92,71%
Totaal opbrengsten	€ 0	€ 563.678	€ 444.384	€ 997.031	98,91%
Totaal opbrengsten	€ 0	€ 24.591	€ 22.576	€ 35.456	75,17%
Kostendekking totale tarieventabel	€ 468.887	€ 882.306	€ 769.988	€ 2.020.736	95,26%

De kostendekkendheid van gemeente Schagen voldoet aan de wettelijk gestelde eisen. Eventueel is er ruimte om de tarieven van titel 2 te verhogen, echter wordt u geadviseerd om hiervan af te zien i.v.m. een mogelijke toename van beroepsprocedures.